

Περίληψη

Το παραγωγικό χάσμα, που ορίζεται σαν η διαφορά μεταξύ πραγματικής και δυνητικής παραγωγής σε μια οικονομία, χρησιμοποιείται στον υπολογισμό δεικτών δημοσιονομικού ισοζυγίου βάση των οποίων αξιολογείται η οικονομική ανάπτυξη και σταθερότητα μιας χώρας. Επίσης, οι εκτιμήσεις του παραγωγικού χάσματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν δείκτης για τη θέση της οικονομίας στον οικονομικό κύκλο και συνεπώς, οι πληθωριστικές πιέσεις μπορεί να προληφθούν με τη χρήση αντικυκλικών μακροοικονομικών πολιτικών. Επιπρόσθετα οι εκτιμήσεις του δυνητικού προϊόντος βοηθούν στον καθορισμό των συνολικών παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας και των ευκαιριών για οικονομική ανάπτυξη χωρίς πληθωριστικές πιέσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υιοθετήσει την μέθοδο συνάρτησης παραγωγής και συγκεκριμένα την χρήση της Cobb-Douglas συνάντησης με σταθερές αποδόσεις κλίμακας, για την εκτίμηση του παραγωγικού χάσματος στις χώρες μέλη της. Σε αυτό το πλαίσιο, το τελικό προϊόν εξαρτάται από τον συντελεστή ολικής παραγωγικότητας της οικονομίας που μετράει τον βαθμό χρησιμοποίησης και αποδοτικής χρήσης των συντελεστών παραγωγής. Το δυνητικό προϊόν της οικονομίας επιτυγχάνεται όταν όλοι οι συντελεστές παραγωγής είναι στο δυνητικό τους επίπεδο και χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά.

Σε αυτή την μελέτη αναλύονται οι εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το παραγωγικό χάσμα στην Κύπρο και τις υπόλοιπες χώρες μέλη της ΕΕ-28. Επίσης μελετάται η ευαισθησία των εκτιμήσεων για το παραγωγικό χάσμα στην Κύπρο ως προς: (i) την υπόθεση ότι το μερίδιο αμοιβής της εργασίας στο συνολικό προϊόν στη Κύπρο είναι ίσο με το μέσο μερίδιο αμοιβής της εργασίας στις χώρες της ΕΕ-28, και (ii) ο δείκτης χρήσης παραγωγικής ικανότητας (capacity utilisation business survey indicator (CUBS)) της οικονομίας βασίζεται κυρίως στην χρήση της παραγωγικής ικανότητας στην βιομηχανία.

- Στην Κύπρο, το παραγωγικό χάσμα ήταν θετικό (δηλ. η πραγματική είναι μεγαλύτερη από την δυνητική παραγωγή της οικονομίας) κατά την περίοδο 2000 με 2011, και έφτασε μέχρι το 5.5 τοις εκατό το 2007 και 2008. Μετά το 2008 το παραγωγικό χάσμα άρχισε να μειώνεται και το 2011 έγινε αρνητικό. Το 2013 και 2014, μετά δηλαδή το κλείσιμο της Λαϊκής Τράπεζας και το κούρεμα των καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου, το παραγωγικό χάσμα έφτασε την αρνητική τιμή του -6.5 τοις εκατό. Το αρνητικό παραγωγικό χάσμα αναμένεται να αρχίσει να μειώνεται μετά το 2015 και μέχρι το 2017 να γίνει θετικό.
- Στην ΕΕ-28 το παραγωγικό χάσμα μεταξύ του 2001 και 2008 ήταν θετικό με ψηλότερη τιμή το 2.7 τοις εκατό το 2007. Το 2008 το παραγωγικό χάσμα μειώθηκε στο 1.6 τοις εκατό και μετά μειώθηκε δραματικά στο -3.5 τοις εκατό το 2008. Τα επόμενα χρόνια, το παραγωγικό χάσμα παρέμεινε αρνητικό αλλά σχετικά σταθερό μεταξύ -3 και -2 της εκατό. Το παραγωγικό χάσμα αναμένεται να μειωθεί στο -1.3 τοις εκατό το 2015 και στο -0.8 και -0.2 τοις εκατό το 2016 και 2017 αντίστοιχα.
- Στην Κύπρο ο ρυθμός ανάπτυξης του δυνητικού προϊόντος κατά την περίοδο 2009 με 2014 ακολούθησε αρνητική πορεία, από 2.2 τοις εκατό το 2009 σε -2.6 τοις εκατό το 2014. Ο αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης του δυνητικού προϊόντος αναμένεται να συνεχιστεί και την περίοδο 2015 με 2017 αλλά με φθίνοντα ρυθμό. Συγκεκριμένα, το δυνητικό προϊόν αναμένεται να μεταβληθεί κατά -1.3 τοις εκατό το 2015, κατά -0.6 τοις εκατό το 2016 και κατά -0.3 τοις εκατό το 2017.

Για να αξιολογήσουμε την ευαισθησία των εκτιμήσεων του παραγωγικού χάσματος για την Κύπρο στις υποθέσεις της ΕΕ, πρώτα εξετάσαμε πως αλλάζουν οι εκτιμήσεις όταν χρησιμοποιηθεί το μερίδιο αμοιβής της εργασίας στο συνολικό προϊόν στην Κύπρο (0.60)